

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

https://www.ifla.org/files/assets/classification-and-indexing/newsletters/ifla_metadata_newsletter_december_2019.pdf

„IFLA standartų procedūrų vadovo“ peržiūra

Renate Behrens (Vokietijos nacionalinė biblioteka)

Pateikiame straipsnio ištrauką

„Viena iš ilgalaikių IFLA (Tarptautinės bibliotekų asociacijų ir institucijų federacijos) veiklos sričių yra įvairioms sistemoms skirtų laisvos prieigos standartų rengimas. Daugelis šių standartų yra plačiai žinomi ir taikomi. Juos rengia ir reguliariai peržiūri keletas IFLA darbo grupių. Rengimo ir peržiūros veiksmams skirtas IFLA standartų komiteto parengtas „IFLA standartų procedūrų vadovas“. Standartų rengimas ir priežiūra yra svarbi IFLA veiklos sritis, todėl Standartų komitetas atliks šio vadovo peržiūrą“. Pateiksime su tuo susijusias aiškias apibrėžtis ir kriterijus.

Peržiūra apims praktinius dalykus: standartų patvirtinimo procedūrą, bendruosius IFLA standartų reikalavimus ir kt. Peržiūrai sutelkta keturių narių darbo grupė (iš Vokietijos nacionalinės bibliotekos, Prancūzijos nacionalinės bibliotekos ir Tarptautinio ISSN centro) parengė pasiūlymą ir pateikė jį Standartų komitetui. Pasiūlymui buvo galutinai pritarta Pasaulio bibliotekų ir informacijos kongresų Kuala Lumpur ir Atėnuose metu. Ši peržiūros grupė yra labai suinteresuota glaudžiai bendradarbiauti su visomis standartus rengiančiomis IFLA sekcijomis.

ISO standartą apibrėžia kaip dokumentą, teikiantį „reikalavimus, nuostatas, nurodymus ir apibrėžtis, į kurias nuosekliai atsižvelgiant užtikrinamas medžiagų, produktų, procesų ir paslaugų atitikimas jų paskirčiai“ (<https://www.iso.org/standards.htm>).

Esama trijų tipų IFLA norminių dokumentų: konstatuojamieji (pvz., formuluotės, koncepciniai modeliai), norminamieji (pvz., standartai) ir įgyvendinimui skirti dokumentai (pvz., nurodymai, gerosios praktikos informacija, ekspertų pranešimai). Prieš apibūdinant kiekvieną iš šių tipų, apžvelgsime tai, kas juos sieja.

Visi trys dokumentų tipai turi būti orientuoti į naudotoją ir todėl laisvai prieinami numatytajai auditorijai. ISO standartų atveju kas penkeri metai klausama atitinkamos profesinės bendruomenės nuomonės dėl tam tikro standarto peržiūros, naujinimo ar paskelbimo negaliojančiu. Peržiūros grupė rekomenduoja, kad tokią nuostatą taikytų ir Standartų komitetas.

Konstatuojamasis ir norminamasis lygmuo yra labai panašūs: abu yra tarptautiniai savo taikymo sritimi ir reikalauja sutarimo. Jų skiriamoji savybė yra jų paskirtis. Nors koncepciniai modeliai savo pobūdžiu ir nėra norminamieji, jie gali tapti tokiais, kai imama juos taikyti tam tikroje sistemoje.

Pagal šias apibrėžtis kai kurie IFLA dokumentai, kurie dabar vadinami rekomendacijomis, iš tikrųjų turėtų priklausyti pirmajai (t. y. formuluočių) kategorijai. <...>“

„Konstatuojamasis lygmuo.<...> [Dokumentai] <...> turi būti:

- orientuoti į naudotoją;
- laisvos prieigos,

- tarptautiniai savo taikymo sritimi,
- priimami bendru sutarimu,
- prižiūrimi ir naujinami tam tikros grupės <...>,
- patvirtinti IFLA standartų komiteto <...> [ir] <...> IFLA profesinio komiteto.

Norminamasis lygmuo. <...> [Dokumentai] <...> turi būti:

- orientuoti į naudotoją,
- laisvos prieigos;
- tarptautiniai savo taikymo sritimi,
- priimami bendru sutarimu;
- teikti praktinių patarimų, <...>
- prižiūrimi ir naujinami tam tikros grupės; <...>
- patvirtinti IFLA standartų komiteto <...> [ir] <...> IFLA profesinio komiteto.

Įgyvendinimui skirtas lygmuo. <...> Tai aprašomieji dokumentai. [Jie] turi būti:

- orientuoti į naudotoją,
- laisvos prieigos,
- remtis praktika ir veiklos procesais,
- patvirtinti tam tikros sekcijos tikslinės darbo grupės (pvz., katalogavimo sekcijos).